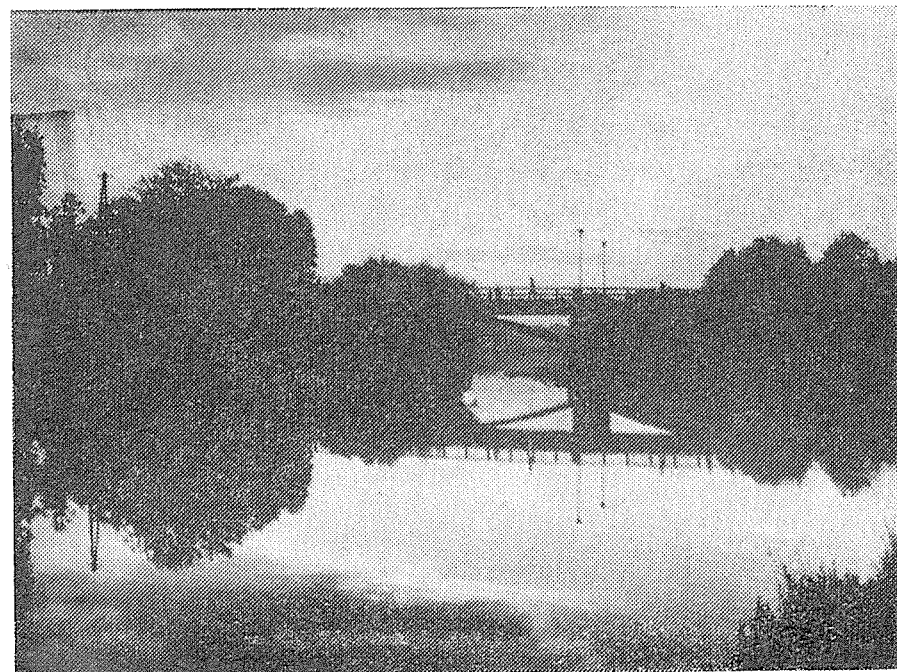

ZPRAVODAJ

města Hranic a lázní Teplic n. B.

Fotografie Gustava Giebla

LISTOPAD 1976

JIRÍ SUMARA

*Cestou
k mauzoleu*

Moskevské jilmy před deštěm
přikryly nás svým stínem.
Plynulo lidské řečiště
bez konce za Leninem.

Zářily v něm jak jižní noc
i oči mulatčiny.
Světlo hvězd Sierry Maestry.
Šly umučených stíny

ze Santiaga. Jako flór
vlál Jaruv vzdor i hoře.
A tichem revoluční krok
hřměl slanou bouří moře.

Žulovou dlažbu náměstí
rozezněl v prstokladu
moskevský déšť. A z jeho not,
kroku rot v listopadu

1917
trysk pramen živé vody.
Studánky českých rusalek
i ruské chorovody —

do Leninie veletok
ze všech stran světa. Šumí
moskevský déšť jak zvonkohra.
A v dálce bouře duní.

Moskva, srpen 1976.

59. VÝROČÍ VŘSR A MĚSÍC ČESKOSLOVENSKO-SOVĚTSKÉHO PŘÁTELSTVÍ

již tradičně tematicky ovlivňují všechny kulturně politické akce, konané v měsíci listopadu a v začátku prosince. Letošní oslavy Velkého října se konají v roce dalšího rozvoje míru, pokroku a spolupráce zemí s různým společenským zřízením, v roce rozšíření vlivu mírových a demokratických sil na upevnění míru a bezpečnosti ve světě, zejména na evropském kontinentu, v roce, kdy začínáme uskutečňovat usnesení XV. sjezdu KSČ, v roce, kdy bilancujeme úspěšné výsledky V. pětiletky, a kdy si dáváme smělé perspektivní plány pro VI. pětiletku. Letošní oslavy Velkého října a Měsíce československo-sovětského přátelství navazují na jeden z nejdůležitějších politických aktů v našem státě, a to na volby do zastupitelských sborů všech stupňů.

Přehled akcí:

3. 11. — 19.30 hod. sokolovna	SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ OSLAV MČSP — projev předsedy MěstV SČSP s. Kvapila — program Armádního uměleckého souboru
5. 11. — 17.00 hod.	LAMPIÓNOVÝ PRŮVOD V HRANICÍCH k památníku Družby
5.—7. 11.	LAMPIÓNOVÝ PRŮVOD V DRAHOTUŠÍCH s pokládáním věnce u památníku obětí válek LAMPIÓNOVÝ PRŮVOD VE VELKÉ s pokládáním věnce u památníku obětí válek LAMPIÓNOVÝ PRŮVOD V OLŠOVCI
6. 11. — 14.30 hod. Gottwaldovo nám.	SLAVNOSTNÍ PŘÍSAHA VOJENSKÉ POSÁDKY
10. 11. — 14.00 hod. Gottwaldovo nám.	KRESBY DĚTÍ NA ASFALT
22. 11. — 15.00 hod. kino Svět	SLAVNOSTNÍ ZASEDÁNÍ městských orgánů
23.—25. 11.	FESTIVAL SOVĚTSKÝCH FILMŮ (viz program kina Svět)
25. 11 — 19.30 sokolovna	PLAMENY vystoupení souboru ÚV SSM
26. 11. — 14.30 hod. kino Svět	Filmové představení pro děti

5. 12. — 19.30 hod. sokolovna	VESELÉ DĚTI vystoupení sovětského souboru
9. 12. — 19.30 hod. sokolovna	SLAVNOSTNÍ KONCERT dechového orchestru JKP Hranice (závěrečná akce MČSP)
15.—20. 11.	Týden ruské kuchyně — Bufet (RaJ) Týden ruské kuchyně — Na Hradbách (Jednota)
13. 11. — 8.00 hod. hala OU Sigma	SOUTĚŽ VE STOLNÍM TENISU
13. 12. — 18.00 hod. vojenský klub	VEČER DRUŽBY návštěva sovětských přátel

Ludvík Novotný

VÝROČÍ ARAGONITOVÝCH JESKYNÍ

V letošním roce uplynulo už půlstoletí od zpřístupnění známých aragonitových jeskyní v lázních Teplíci nad Bečvou. Krasové jevy v devonském vápenci u Hranic byly známy už od nepaměti. Zejména Hranická propast přitahovala svou rozlehlostí, hloubkou a tajuplností odedávna pozornost návštěvníků. Přimo v lázních byly známy na povrchu jeskyňky. Před čtyřmi sty lety, jak uvádí Tomáš Jordán z Klauzenburku, zemský lékař v Markrabství moravském, ve své známé „Knize o vodách hojitedlných neb teplících moravských“, vydané v roce 1580, při průzkumu, který se konal z podnětu tehdejšího majitele Hranicka Jana Kropáče z Nevědomí, uvolněný kysličník uhličitý způsobil smrt dělníka. Proto tehdy od dalšího kopání bylo upuštěno.

Ale četné větší i menší otvory ve vápencovém masivu nad lázněmi Teplíci vyvolávaly domněnky, že by se v kopci mohly skrývat podzemní prostory. Starosta obce Zbrašova Josef Chromý začal v roce 1912 prokopávat některé z těchto povrchových skalních otvorů. Mezitím dělníci v obecním lomu Baránka nad teplíckými lázněmi po odlomení povrchové skalní vrstvy odkryli v lomu trhlinu, vedoucí kolmo dolů. Za značných mrazů v prosinci 1912 vystupoval z ní vzhůru sloup páry až do výše asi deseti metrů. Josef Chromý se svým bratrem Čeněkem po rozšíření trhliny pronikli s nasazením životů do hloubky asi 47 metrů do nynějšího Jurikova dómu. Oba bratři se plně věnovali svému objevu a obětovali jeskyním mnoho času, těžké práce i vlastních prostředků, aby prozkoumali a zmapovali tajuplné podzemní prostory. Brzy se připojilo dosti ochotných spolupracovníků, kteří s nimi pracovali za stálého ohrožení ve vyskytujících se plynech. Postupně byly za značné námahy objeveny další podzemní prostory, v roce 1914 byl upraven vchod s padesáti dřevěnými stupni, a tím byl umožněn přístup do východní části celého jeskynního systému. Proniknutí do některých prostor zabraňoval objevitelům nahromaděný kysličník uhličitý. Na počátku roku 1914 započali za pomoci vlastnoručně zhotovených dýchacích přístrojů sestupovat do některých dosud nepřístupných prostor. Čeněk Chromý a berní úředník Rudolf Sláma pronikli z Jurikovy jeskyně i do jeskyně smrti, avšak pro poruchu dýchacího přístroje museli od dalších pokusů ustoupit.

Objevitelé rovněž pojmenovali pro orientaci objevené prostory českými názvy. Avšak dávno před objevením jeskyní pokusil se nechvalně známý germanizátor Hranic, starosta dr. B. Plachky, představitel agresivní německé menšiny, pojmenovat bez souhlasu obyvatele obce Zbrašova kopec Baránka německým názvem „Kaiser Franz Josefs Höhe“ (Návrší císaře Františka Josefa). Po objevení jeskynních prostor vyskytl se mezi dobrovolnými pracovníky také R. Kowarzik, profesor německého gymnázia v Praze, hranický rodák, který také zhotovil několik snímků Jurikova domu. Krátce nato přinesl vídeňský časopis „Die Rundschau für Geographie“ v XXXV. ročníku v roce 1913 pojednání o objevu. Kopec Baránka byl opět označen jako „Kaiser Franz Josefs Höhe“ a jeskyně byly označeny jako „Kaiser Franz Josefs Höhlen“. Autorem článku i neoprávněného pojmenování byl zmíněný profesor R. Kowarzik. Hranický týdeník Hlasy z Pobečví jeho svévolný čin hned v roce 1913 rázně odmítl.

Zpřístupnění jeskyní pro veřejnost oddálila první světová válka a nedostatek potřebných finančních prostředků. Proto se ustavil v roce 1925 „Spolek pro udržování zbrašovských aragonitových jeskyní v Hranicích“. Stanovy spolku schválila Zemská správa politická v Brně 26. prosince 1925. Jeho činní členové a jiní dobrovolní, ochotní pomocníci prováděli bezplatně, většinou po vlastním zaměstnání, často v noci práce na úpravě podzemních prostorů. Byli to především členové rodiny Chromých, z nichž Ludmila Chromá se věnuje práci v jeskyních už 57 let do dnešní doby, dále četní pomocníci ze Zbrašova a z Hranic. Zásahu měli i vojáci hranické posádky, kteří v čele s kpt. Štěpánem Novákem v roce 1924 upravili přístup ke všem dříve nebezpečným místům. Nový vchod byl pracně vyláman ve skále v délce asi 15 metrů, jeskyně byly rovněž vyba-veny elektrickým osvětlením. **Veřejnost mohla poprvé obdivovat krásy a zajímavosti teplického podzámí právě před padesáti lety na jaře roku 1928.** Zájem o jeskyně byl od počátku značný, např. v roce 1929 je navštívilo 4.812 osob. V téže roce 23 dobrovolných pracovníků odpracovalo 416 hodin při úpravách v podzemí.

Dlouholetým předsedou spolku byl od počátku činnosti až do roku 1942 objevitel jeskyní **Josef Chromý**, místopředsedou v období 1926—1929 František Kafárek, od roku 1930 prof. Emanuel Michal, v letech 1940—1942 Josef Dietel. Po obnovení činnosti spolku po osvobození byl předsedou v letech 1947—1948 inspektor **Josef Dietel** z ředitelství lázní Teplíc nad Bečvou, v roce 1949 **Stanislav Laichman**, profesor gymnázia v Hranicích. Ve funkci místopředsedů se po osvobození vystřídali dr. J. Kašpar, profesor v Praze, v roce 1949 opět Josef Dietel, tehdy ředitel lázní Teplíc nad Bečvou. Objeviteli jeskyní Josefu Chromému byla v roce 1939 u příležitosti jeho sedmdesátých narozenin odhalena pamětní deska v Koblihové síni (jež původně nesla název Koncertní síň). Hranickému krasu a zejména jeskyním věnovali pozornost četní badatelé, např. dr. J. Kunský, dr. J. Kašpar, dr. K. Zapletal, dr. V. Panoš a další. Zvláště dosti dlouho nebyl znám původ a význam tzv. gejzírovitých krápníků. Teprve v době před druhou světovou válkou někteří badatelé, zejména dr. J. Kunský zjistili, že tyto zvláštní stalagmity, k nimž byly marně hledány odpovídající stalaktity, vznikly z usazenin v místech výronů minerální vody, jež tryskala jejich kanálky. Na špičkách aragonitových krystalů byl objeven také nový minerál zv. ondřejit, jinde neznámý.

Roku 1950 přešly jeskyně do správy družstva **Severomoravský kras v Olomouci**, od roku 1955 je spravoval n. p. TURISTA, od roku 1958 až dosud jsou ve správě **Vlastivědného ústavu v Olomouci**. Prohlídka jeskyní byla usnadněna v roce 1953, když byl uměle vyraženou štolou vybudován nový východ ústíci přímo na pobřeží řeky Bečvy v sousedství Kropáčova pramene. V roce 1968 byla v jeskyních provedena nákladem přes čtyři sta tisíc korun nákladná rekonstrukce elektrické instalace a zavedeno nové osvětlení.

Za dobu půl století už krásy aragonitových jeskyní obdivovali statisíce návštěvníků z naší vlasti i z mnoha cizích zemí. Roční návštěva se pohybuje průměrně mezi 45—55 tisíci osob, z nichž v posledních letech je asi tisíc cizinců. Nejvíce cizích návštěvníků přichází z Německé demokratické republiky, z Německé spolkové republiky, z Polska, Francie a v poslední době z SSSR. K významným cizím návštěvníkům patřil v roce 1966 kubánský ministr Antonio Muñez Jimenez, v roce 1974 účastníci mezinárodního speleologického kongresu. O zájmu o naše jeskyně svědčí následující údaje o počtu návštěvníků od roku 1959:

Rok	počet návštěvníků	z toho cizinců
1959	46.752	neevidovalo se
1960	46.934	
1961	56.051	
1962	47.872	
1963	41.816	
1964	46.257	
1965	44.925	925
1966	46.277	843
1967	46.409	925
1968	9.239	297
1969	46.197	435
1970	43.647	615
1971	53.663	1.031
1972	54.980	1.850
1973	56.727	1.007
1974	48.625	1.103
1975	46.870	1.401

V roce 1968 jeskyně pro rekonstrukci elektrického vedení a osvětlení byly po převážnou část roku uzavřeny.

Aragonitové jeskyně v Teplicích nad Bečvou jsou zajímavé z vědeckého hlediska zvláštním způsobem vzniku, jsou přitažlivé pro turisty pro svou ojedinělou krásu a zvláštnosti, s jakými se návštěvník jinde neseťká. Proto jistě i v budoucnu budou přitahovat další tisíce zájemců a obdivovatelů.

Prameny a literatura:

- Z velmi četné literatury o Zbrašovských aragonitových jeskyních užito zejména: Prof. Albert Hrab: Geologické složení okolí hranického in V. V. Bartovský: Hranice lázně Teplice, II. vyd. Hranice 1924, Josef Chromý: Zbrašovské krápníkové jeskyně in Hranice a lázně Teplice se Zbrašovskými krápníkovými jeskyněmi, Hranice, 1927, E. Michal: Aragonitové jeskyně v Teplicích nad Bečvou, obojí in Záhorská kronika, XII, 1929/30, Moravská brána, roč. I, 1929, Vzpomínky Ludmily Chromé, Zpráva dr. I. Kršky, okresního archiváře v Potštátě, Údaje pracovníků Vlastivědného ústavu v Olomouci.

Snímek dobrovolných pracovníků v zbrašovských aragonitových jeskyních v roce 1918. V Koblíhové síni sedící: objevitel jeskyní Josef Chromý, mezi stojícími dva jeho synové Stanislav a Jaroslav a druhý zleva jeho bratr Čeněk Chromý.

65 LET HUDEBNÍHO SKLADATELE RUDOLFA HEIDERA

16. července 1976 se dožil šedesáti pěti let hudební pedagog a skladatel **Rudolf Heider**. Jeho životní jubileum připomínáme až nyní v souvislosti se zprávou o koncertu, který k jeho poctě uspořádala 30. září 1976 lidová škola umění v Hranicích. Program koncertu, složený výhradně ze skladeb jubilentových, byl jen malým výsekem z jeho rozsáhlého a mnohotvárného díla. Většinu jeho skladeb jsme uvedli v našem Zpravodaji v roce 1971 v článku k 60. narozeninám Rudolfa Heidera. Připomínáme zde proto jeho činnost v posledním období:

O autorově společenské a politické angažovanosti svědčí z **nových skladeb zejména jeho Tryzna k 30. červnu 1971**, inspirovaná tragickou smrtí tří sovětských kosmonautů Georgie Dobrovolského, Vladislava Volkova a Viktora Pacajeva, kteří zahynuli při přistání kosmické lodi Sojuz 11. K dalším skladbám z poslední doby patří např. **Variace na lidovou píseň Rožnovské hodiny**

pro dvě trubky, dva lesní rohy a klavír, **Variace na starofrancouzskou píseň** pro lesní roh s průvodem klavíru (z r. 1974), **Třívětá klavírní sonatina**, **Jásavá sonatina** pro klavír o třech částech — Pochod, Dumka a Rondo (z r. 1975), **Lovecká sonatina** pro dva lesní rohy a klavír aj. Řadu jeho znělek k slavnostním příležitostem v životě města rozmnožil o **zučku k 25. výročí založení střední zdravotnické školy v Hranicích** (z r. 1974).

Dlouholetá **pedagogická a organizátorská činnost** ve funkci ředitele hudební školy v Hranicích (kde působil v letech 1941—1948) a ředitele Lidové školy umění v Lipníku nad Bečvou (kterou vedl od založení v roce 1948) znamenala podstatný přínos pro rozvoj hudebního života v obou městech. Ale ani po odchodu do důchodu Rudolf Heider nesložil ruce v klín. Stále **spolupracuje s lidovou školou umění v Hranicích**, doprovází žáky při absolventských koncertech a při vystoupeních k slavnostním příležitostem. **Svým žákům také věnoval řadu skladeb**. Jimi se snaží zmírnit nedostatek vhodných instruktivních skladeb pro mládež, hlavně při výuce hry na dechové nástroje. Tak vzniklo několik skladeb pro lesní rohy, pro trubky, klarinety, pro klavír a housle, např. **Houslové trio**, **Burleska pro housle a klavír**, **Variace pro klavír**, dvě **Elegie pro lesní rohy**, dva **Koncertní kusy pro trubku**, **Polka pro 40 prstů na klavír**, ale i **scénická hudba k Poštácké pohádce Karla Čapka**. Některé z těchto skladeb měly premiéru na koncertě 30. září. Provozování těchto skladeb nezůstalo omezeno jen na hranickou školu. Žáci lidové školy umění v Hranicích šíří známost těchto skladeb na soutěžích po celé republice a dobývají s nimi na celostátních přehlídkách úspěšná přední místa.

Společenská angažovanost Rudolfa Heidera našla své uplatnění i **ve spolupráci se sborem pro občanské záležitosti**. Ochotně účinkuje při občanských obřadech, zejména při vítání dětí do života, při odevzdávání občanských průkazů žákům základních devítiletých škol, při odevzdávání vysvědčení absolventům hranických středních škol.

Na slavnostním koncertu 30. září 1976 v úvodu o skladatelském díle Rudolfa Heidera, o činnosti v hudebním školství a angažované práci pro veřejnost promluvil prof. Ludvík Novotný. Klavírní skladby **Píseň beze slov** a **Bagatellu Des dur** citlivě přednesla na klavír uč. Ivana Rožková, melodickou Dumku pro housle a klavír mistrně uvedla uč. Marie Maslonková za doprovodu L. Heiderové. **Poprvé uslyšeli posluchači Pastorale pro housle, violu a klavír** v provedení uč. Evy Vývodové, S. Borka a J. Kelnarové. Velmi působivé byly oba melodramy, **Píseň míru** na slova básníka Fr. Branislava a **Podzim** na verše Fr. Halase v přednesu řed. Mir. Kavanové, rovněž tak i písně na slova R. Thákura a A. S. Puškina a **Ukolébavka** v podání Ireny Vaňákové za klavírního doprovodu L. Heiderové. **Premiéru měla také Elegie pro lesní roh a klavír č. 2** v provedení posluchače konzervatoře Lub. Fabíka a Mir. Kavanové. Netradičními zvukovými prostředky překvapil skladatel v melodické i temperamentní **Lovecké sonatině** pro dva lesní rohy a klavír v podání uč. St. Borka, A. Ličmana a V. Holešovské. Na závěr uvedl M. Černý za doprovodu skladatele **poprvé jásavý Koncertní kus pro trubku č. 2**.

Celý koncert prokázal mnohotvárnost a rozlehlost skladatelského díla Rudolfa Heidera, který je znám hranické veřejnosti jako angažovaný umělec, který svým dílem a aktivní hudební činností obohacuje kulturní život města. Zaslouženě mu v závěru koncertu vyslovili poděkování a uznání jménem rady MěstNV místopředsdkyě MěstNV Štěpánka Hališková a předseda sboru pro občanské záležitosti ing. Ladislav Maňas a učitelský sbor lidové školy umění v čele s řed. Mir. Kavanovou.

L. Novotný

V měsíci listopadu se dožívá významného životního jubilea 40 let hranický hudební skladatel a teoretik **Vítězslav Tugendlieb**. Narodil se **29. listopadu 1926 v Hranicích**, absolvoval obchodní akademii v Přerově. Od dětství se věnuje hudbě. Základy hudebního vzdělání, hlavně ve hře na klavír, získal u svého bratrance, hudebního pedagoga a skladatele Rudolfa Heidera. Z té doby pocházejí i jeho první skladatelské pokusy. Po osvobození v roce 1945 se se svým bratrem Františkem věnoval intenzivně džezové hudbě. Jejich působení v tomto směru je hodnoceno jako trvalý přínos pro vývoj našeho džezu. Od roku 1951 studoval Vítězslav Tugendlieb skladbu u univ. profesora Josefa Schreibera v Ostravě a od roku 1955 byl žákem zasl. umělce, hudebního skladatele Pavla Bořkovce, laureáta státní ceny, profesora pražské AMU. V šedesátých letech doplnil své hudební vzdělání externím studiem muzikologie na Karlově univerzitě.

Působení Vítězslava Tugendlieba v Hranicích vedlo ke **spolupráci s různými místními amatérskými soubory**, jež dosud trvá, zkušenosti v oblasti populární hudby mu umožnily **aranžérskou práci pro profesionální soubory**. Po stránce hudební jsou zajímavější některé jeho **teoretické práce**: Sem patří podklady k džezové problematice, které posloužily různým pracím v publicistice, zaměřené tímto směrem (např. kniha L. Dorůžky a I. Poledňáka Československý jazz), příspěvek k návrhům na reformu notace, zveřejněný M. Šulcem v jeho Kapitulkách o notaci, spolupráce se slovenským časopisem Populár, který nyní druhým rokem otiskuje na pokračování cyklus Tugendliebových článků, zaměřený na výrazové prostředky populární hudby v konfrontaci s vývojem těchto prostředků ve vážné hudbě.

Těžištěm hudební činnosti Vítězslava Tugendlieba však zůstává **skladba**, i když v tomto směru došlo z různých příčin k několika delším přestávkám v tvorbě. Ve skladatelské činnosti se Vítězslav Tugendlieb zaměřil převážně na hudbu komorní a vokální: **Skladby pro klavír**: Miniatury, Bagatela a fuga, Sonatina, Suita ve starém slohu, Variace, cyklus instruktivních skladeb, Sedm kusů pro klavír, Dvě klavírní skladby. **Ostatní instrumentální skladby**: Fantazie pro klarinet a klavír, Fantazie pro flétnu a klavír, Fantazie pro violoncello a klavír, Varhanní suite, Dechové trio, Smyčcový kvartet, Serenáda pro smyčcový orchestr.

Vokální skladby: Pět písní pro baryton a klavír, Čtyři písně pro soprán, flétnu a klavír, Motety pro mužský sbor, Pojďte s námi děti — cyklus dětských sborů s průvodem klavíru, Pět dětských (ženských) sborů, Tři ženské sbory. Z jeho skladeb byl nejčastěji hrán Smyčcový kvartet. Čs. rozhlas vysílal Varhanní suitu, několikrát reprízoval jeho cyklus Čtyř písní pro soprán, flétnu a klavír, koncertně byly rovněž uvedeny některé skladby klavírní (Sonatina pro klavír, Variace pro klavír).

Tvorba Vítězslava Tugendlieba slohově vychází z přínosu hudebních avantgard 20. století, vyznačujících se odklonem od hudby 19. století. Podle hodnocení odborníků v harmonii se uplatňuje výrazný podíl akordů neterciové stavby, záliba v diferencovaném využití disonancí, odklon od funkčních sledů, stabilizovaných konvencí a uvolňování tonálních vazeb. Labilita a víceznačnost tonálních center však nevede k důsledné atonalitě. Pro hudební fakturu je příznačné štěpení do dvou i více protikladných pásem, v jejichž souhře se uplatňuje polyfonie, polytonalita, polyrytmické i polymetrické útvary. S tím souvisí i nepravidelnost ve struktuře a odklon od pravidelné periodické skladby.

Věříme, že skladatelské dílo Vítězslava Tugendlieba se v budoucnu rozroste o další úspěšná díla. L. Novotný

PhDr. Bohumír Indra

1. Lékárna „U zlatého Iva“ v Hranicích a její předchůdci

První lékárnu v Hranicích zařídil někdy před rokem 1690 **apatekář Kryštof Huschky na náměstí v nárožním domě čp. 77** (dnes restaurace Kufr). Tento Dům, spojený koncem 18. století se sousedním domem, patřil tehdy vdově po důchodním písaři panském Šimonu Marcomannim a Huschky bydlel v domě v podnájmu. Podle soupisu obyvatel města z roku 1690 bydlela s ním manželka s dítětem a dva služebníci, které Huschky zaměstnával zřejmě jako pomocníky. Nešlo ovšem o lékárníka dnešních představ, ale spíše o kramáře — specialistu, který léky a léčiva sám připravoval a prodával ve městě a na jarmarcích. V sousedním Lipníku nad Bečvou se připomíná apatekář Jan Kryštof Schulman již r. 1672. Odděrl léků v Hranicích byl však malý a omezoval se na vrchnostenské úřednictvo hranického a okolních panství, drobnou šlechtu, bohatší měšťanstvo, na výrobu a dodávku léků proti epidemickým nemocem dobytka v panských dvorech apod. Léčení ve městě obstarávali ranhojič a městský lazebník, kteří měli své léky, chudší obyvatelstvo městské a venkovské užívalo pro chudobu výlučně domácí léčivé prostředky. Jak dlouho Huschky v Hranicích pobyl, nevíme.

Už r. 1702 se v Hranicích usadil jiný **apatekář Jan Josef Klenovský**, který byl ženat s hranickou měšťankou Polixenou Banovskou a v letech 1699—1701 byl apatekářem v sousedním Lipníku nad Bečvou. Roku 1702 si zakoupil v Hranicích za 1000 zl. rýnských **dům proti radnici čp. 20 na lékárně**. Kníže Dietrichštejn mu na jeho žádost povolil vydat na úpravu domu na lékárnu 1500 cihel a něco vápna, protože, jak psal svému hejtmanu hranického panství, to bude k užítku poddaných. Prikázal však hejtmanovi, aby dohlédl a stavební materiály byly skutečně použity na úpravu lékárny. Dům s kamenným Čaputovským portálem z r. 1583, v němž byla zřízena lékárna, byl šenkovním domem, pivo v něm bylo šenkováno tzv. pořádkou, v níž se právováreční měšťané postupně střídali. V Hranicích se Klenovskému narodilo do r. 1709 několik dětí, toho roku však dům opět prodal za 850 zl. a odstěhoval se jinam, kde byly výhodnější podmínky pro lékárnu a hranická lékárna opět zanikla. Po čtyřech desetiletích pak nemáme zpráv o lékárně ve městě. Je možné, že pro obě panství hranické a lipnické, náležející Dietrichštejnům, stačil jeden lékárník v Lipníku, který zásoboval medicamenty i Hranice. V r. 1741 byl jím v Lipníku apatekář Šimon Lamač.

Ke zřízení samostatné lékárny delšího trvání došlo v Hranicích až r. 1753 při nové organizaci zdravotnictví v zemi a od té doby je lékárna s krátkým přerušením v sedmdesátých letech 18. století v Hranicích trvale. Po vydání generálního medicijnálního řádu pro Moravu r. 1752 Marií Terezií mohl být ve městech k výkonu lékárnické praxe připuštěn jen lékárník aprobovaný a zkoušený krajskou sanitní komisí. Prvním kvalifikovaným městským lékárníkem podle medicijnálního řádu byl už r. 1753 v Hranicích doložený **lékárník František Steiner**, rodem z Jihlavy (* 1716), tehdy 37letý, který r. 1755 po sňatku s mladou vdovou po bohatém měšťanu Janu Frantíkovi **přestěhoval svou lékárnu do jejího domu na náměstí č. p. 119**. V r. 1766 pak v licitaci dům sám koupil. V tomto domě zůstala pak lékárna až do jeho smrti 18. října 1770, kdy zemřel ve věku 54 let. Na rozdíl od dřívějších apatekářů se Steiner psal vždy jako pharmacopeus. Steiner v Hranicích často navštěvoval a pobýval u něho **mladší jeho bratr, proslulý akademický malíř Jan Steiner** který namaloval také pro hranický farní kostel několik oltářních obrazů (omylem bývá označován za hranického rodáka). S lékárníkem Steinerem byl v přátelských vzta-

zích i otec Gallašův František, hranický sochař a řezbář, jemuž Steiner byl několikrát kmotrem při křtu jeho dětí. Po smrti Steinerově zůstalo po něm několik malých sirotků, a protože jejich matka zemřela krátce před manželzem, ujali se sirotků hraničtí příbuzní. Lékárna fungovala patrně dále, jméno nájemce však neznáme. V r. 1773 koupil pozůstalý dům v dražbě poručník syna Jana Františka z prvního manželství, ale ten se ani později do domu nenastěhoval. V r. 1781 je hranickým lékárníkem **Jan König**, který však musel r. 1785 při zřízení poštovní stanice v Hranicích a jejím umístění v tomto domě, lékárnou nevhodně přemístit mimo náměstí a odešel s lékárnou později do Lipníka. Na zákrok krajského fyzika Heinricha z Krajského úřadu v Hranicích, přemístěného do Hranic r. 1783 z Olomouce, který požadoval urychlené opětné zřízení lékárny, aby předepsané léky bylo možné opatřit hned v místě, zajistilo město pro lékárnou jiné vhodné umístění na **náměstí v domě č. p. 96** patřícího obchodníku železem Baltazaru Dvořákovi. O lékárně se ucházel lékárník **Václav Kryštof Bergler**, který koupil po zrušení cisterciáckého řádu na Velehradě r. 1786 klášterní lékárnou, dobře zařízenou a vybavenou, pro nepatrný odbyt léků na Velehradě se však nemohl uživit a konkurovat zavedené lékárně v Uherském Hradišti. Kníže povolil roku 1788 Berglerovi zřízení lékárny v Hranicích a ten přestěhoval do Hranic s medikamenty i speciální skříně klášterní lékárny, veškeré laboratorní přístroje aj. Od Berglera koupil pak zařízení někdejší velehradské klášterní lékárny v domě Dvořákově lékárník **Jan Baptist Hirnle**, rodem z Kroměříže (* 1764), který je na ní doložen v letech 1793 až 1798, kdy odešel na lékárnou do Kroměříže. Byl **synem významného sochaře** na dvoře olomouckého arcibiskupa v Kroměříži **Františka Hirnla**, který je také autorem dvou dekorativních figur na kroměřížské lékárně „U zlatého lva“. Hirnle prodal po odchodu do Kroměříže koncem r. 1798 zařízení hranické lékárny se všemi materiáliemi za 3350 zl. majiteli domu kupci Baltazaru Dvořákovi, nikoliv však živnostenské oprávnění, jehož udělení záviselo výlučně na vrchnosti. Poněvadž lékárnou nemohl vést, odstoupil Dvořák od kupu a Hirnle prodal zařízení lékárny za tutéž cenu mladému lékárníku **Janu Příkrylovi**. Inventář lékárny a materiálu byl pořízen v srpnu r. 1799. Od Příkryla koupil ji pak r. 1800 lékárník **František Pirent**. Ten se r. 1801 v Hranicích oženil, musel však brzy potom lékárnou z domu Dvořákovy vyklidit. Požádal proto knížete r. 1804 o prodej knížecího domu č. p. 5 na náměstí (dnešní lékárna „U zlatého lva“) na zřízení lékárny. V domě byla vinárna a kavárna s kulečnickem a šenkováno tu knížecí víno (hraničtí měšťané ztratili právo šenku vína pro mansfeldskou rebelii města r. 1627) a poněvadž vrchnosti plynul z toho stálý příjem a zisk, odmítl kníže dům prodat. Vrchní Novák navrhl však pro zvýšení důchodů dát zazdít domovní podloubí v přízemí a získanou místnost pronajmout lékárníkovi. Podloubí domu bylo pak se souhlasem knížete r. 1806 **urychleně zazděno** přes protesty Židovské i křesťanské obce. Podané protesty krajský úřad zamítl. **Bylo to první zazděné podloubí na hranickém náměstí**. Uvnitř byly provedeny značné stavební úpravy pro zařízení lékárny. Pirent se s rodinou a lékárnou nastěhovali do upravených místností ještě v témtž roce a navíc převzal od knížete i vinný šenk s kavárnou a biliardem, které byly umístěny v přízemí v zadní části domu a na upraveném dvoře. Najatý šenkýř vína bydlel ve 2. pokojících vzadu. Pirent sám si vyhradil dolní zazděnou přední místnost s pokojíkem pro lékárnou a horní 4 pokoje vpředu a vzadu s kuchyní, půlkou půdy, sklepa a dvoru najal pro ubytování rodiny, druhou část příslušenství užíval šenkýř. Podle domovního znamení ležícího zlatého lva, umístěného na průčelí domu, **převzala i lékárna označení „U zlatého lva“**. Pirent jako lékárník pořídil v r. 1816 pro moravskoslezské gubernium pozoruhodný **soupis léčivých rostlin v okolí Hranic**. Pronájemem kavárny a vinárny upadl však do značných dluhů, takže musel nájem vinného šenku r. 1811 vzdát, nemohl se však ani potom dostat ze zadluženosti a byl

zl. konv. měny lékárník **Ignác Vogel**, rodem z Mikulova (* 1794). Pirent žil pak v Hranicích na předměstí v domku č. p. 203 v Drahotušské ulici a zemřel r. 1846 ve věku 90 let. V r. 1828 se marně ucházel o nájem druhé lékárny v Novém Jičíně při nemocnici, který byl pak udělen frydeckému lékárníku Josefu Billimkovi.

Provozování lékárnické praxe bylo tehdy již značně zpřísněno nařízením vlády a císařských úřadů. Povolení k provozu lékárny udělovalo kvalifikovaným uchazečům zemské gubernium v Brně. Vogel musel předložit lékárnický diplom o absolvování vysokoškolského studia a prokázat absolvování dostatečné lékárnické praxe, aby mohl nastoupit na vedení lékárny. Diplom mu vystavila vídeňská univerzita r. 1817. Po propuštění z poddanské jurisdikce mikulovské do hranické udělilo mu zemské gubernium personální oprávnění k nástupu lékárny v Hranicích. Vogel se ještě téhož roku oženil s mikulovskou rodačkou. Brzy po nástupu lékárny dostal však Vogel r. 1822 **výpověď nájemní smlouvy v domě č. p. 5**, podařilo se mu však brzy **získat nájem v jiném domě na náměstí č. p. 86**, který patřil měšťanu Josefu Václavíkovi. Správa panství potřebovala proti konkurenci druhé kavárny v Hranicích rozšířit vinárnu a kavárnu i do přední místnosti dosavadní lékárny. Této situace se snažil využít hranický měšťan a justiciář František Frombek, který **chtěl zřídit ve svém domě č. p. 89 druhou lékárnou** v Hranicích pro svého syna, lékárníka Jana Frombeka, což se mu však nakonec nepodařilo. Vogel najal v domě Václavíkově na šest let velkou přední klenutou místnost v přízemí na lékárnou s druhým vedlejším pokojíkem a třetí velkou místnost na laboratorium. Nahoře pak v I. poschodí pro svou rodinu najal zadní byt pozůstávající z obytného pokoje, vedlejší kuchyně a komory, půdou a sklepem za roční činži 100 zl. konv. měny. Podle inventáře měl Vogel stále zařízení staré lékárny velehradské. Byl to první hranický lékárník, který měl i širší zájmy vědecké, zejména v oboru botaniky, mineralogie a chemie. Když v r. 1832 dvorská kancelář ve Vídni nařídila zřídit ve všech krajích filiální gremia lékárníků, aby bylo docíleno větší jednoty, rychlejšího rozšíření lékárnických nařízení i lepšího vzdělání učňů, bylo **krajské gremium zřízeno také v Hranicích**, sídle krajského úřadu. Krajský lékař, který prováděl prohlídky vnitřního zařízení lékáren, stavu medikamentů aj. v kraji, měl dohled i na gremium, jehož členy byli všichni lékárníci v kraji. Do hlavního zemského gremia v Brně vysílala krajská gremia své zástupce. Učni na lékárnictví mohli být od té doby podle gremiálního řádu přijímáni jen u představeného krajského gremia za přítomnosti dvou lékárníků, aby byly zjištěny jejich znalosti a schopnosti. Po vyučení, jež trvalo tři roky, museli se podrobit předepsané zkoušce u krajského gremia, než byli připuštěni k tirocinální zkoušce před provinciální lékárnickou komisí v Brně. Po úspěšně absolvovaných zkouškách dostali výuční list, který byl podmínkou pro další studia na univerzitě. Vogel podal hlavnímu gremiu v Brně řadu podnětných návrhů na zvýšení vzdělání lékárníků v kraji, a stále seznamování s nejnovějšími objevy v chemii a fyzice a nejnovější literaturou farmaceutickou. Doporučoval zřídit při hlavním gremiu v Brně **herbaria viva z domácích léčivých rostlin** a jim podobných pro poznání domácí flóry, jež měla sloužit i při tirocinálních zkouškách. Pro jejich zlepšení měl být zřízen při hlavním gremiu též **mineralogický a farmakologický kabinet**. Tyto náměty, jež Vogel odvozoval z vlastní praxe a výchovy svých synů, dokládají pokrokové jeho myšlení. Poněvadž byt v najatých místnostech byl pro početnou rodinu těsný, usiloval Vogel koupit vlastní dům pro rodinu, který by mohl zařídit i pro lékárnou. Na náměstí nebyl však žádný dům na prodej, proto **koupil r. 1837 šenkovní dům č. p. 111** na Zámeckém náměstí (dnešní Městská lékárna) za 3050 zl. konv. měny a **přestavěl jej na lékárnou**. V přízemí zřídil klenutou chodub a lékárnou s vchodem z náměstí. Přestavbou kuchyně vedle klenuté místnosti lékárny získal klenuté laboratorium. Vedle něho byla ještě jedna světnice. V I. po-

nakonec nucen lékárnu r. 1820 prodat. Koupil ji 27. března toho roku za 7000 schodů byl upraven byt pro jeho rodinu, a to jedna větší a jedna menší světnice s výhledem na náměstí, vedlejší kuchyni a dvě světnice vzadu s výhledem do dvora. V r. 1838 zemřela mu manželka a Vogel s pěti dětmi se 45letý znovu oženil s Žofíí Holubovou, dcerou řezníka z Příbora. Také z tohoto manželství měl ještě dvě děti. Vydělkové poměry nebyly dobré, na domě vážil stále dluh 2540 zl., Vogel žádal proto r. 1842 o snížení gremiálního příspěvku 30 zl. pro malý obdyt léků. V žádosti uvádí, že vydělky jsou malé, protože domácí obyvatelstvo ve městě, jež mělo tehdy 5720 obyvatel, užívá převážně domácí prostředky, také tři lékaři v Hranicích (Med. Dr. Julius Mandl, vrchnostenský ranhojič Antonín Pokorný a městský ranhojič Karel Jelec) mají vlastní domácí lékárny, stejně jako okolní ranhojiči v Drahotuších, Bělotíně, Potštátě a v Hustopečích. Vogel zaměstnával ve své lékárně dva své syny, jednoho jako pomocníka, druhého jako učně. V okolí byly tehdy již samostatné lékárny v Lipníku, ve Val. Meziříčí, Fulneku, Budišově a dvě lékárny v Novém Jičíně. Také pět obchodníků v Hranicích prodávalo podle Vogla stále různé léky a la minuta i farmaceutické prášky a vrchnostenský úřad je musel na žádost lékárníka mnohokrát upozorňovat a zakazovat prodej léčiv pod pokotou. Rozšiřování sítě lékáren do dalších menších měst, jež bylo ku prospěchu obyvatelstva, nevítal tehdy žádný lékárník, protože tím klesal odběr léků v jeho lékárně a příjmy. Vogel se proto r. 1845 stejně jako lékárník ve Fulneku postavil **proti otevření nové lékárny v Odrách**, když gubernium v Brně usilovalo o její zřízení. Odůvodňovali to tím, že v Odrách jsou dva ranhojiči, kteří mají vlastní domácí lékárny pro případy náhlé potřeby a další ranhojiči s domácími lékárnami jsou v Bělotíně, ve Starém Jičíně a v Potštátě. Přes protesty podané jimi i městskou radou byla lékárna v Odrách r. 1846 dekretem nejvyšší dvorské kanceláře otevřena.

Vogel byl majitelem hranické lékárny na domě č. p. 111 do své smrti 13. července 1863, zemřel 70letý. Dům s lékárnou převzal po otci **syn, lékárník Eduard Vogel** (* 1821), v ceně 4000 zl., který vedl lékárnu již za života otcova. Vdova Žofie měla na lékárně vyhrazený výminek, zemřela však již r. 1866 na cholera. Z ostatních Voglových synů nejvíce proslul **nejmladší syn dr. August Emil Vogel**, narozený 3. 8. 1833 v Hranicích, zemřel r. 1909. Po absolvování hlavní školy v Lipníku a gymnázia v Olomouci studoval lékárnictví ve Vídni a r. 1860 byl promován na lékaře. Roku 1863 se habilitoval pro farmakologii a byl pak docentem farmakologie. V r. 1870 se stal mimořádným profesorem pro botaniku a zoologii na německé polytechnice v Praze, r. 1873 **řádným profesorem** a přešel na univerzitu do Vídně, kde byl později častým **děkanem lékařské fakulty i rektorem vídeňské univerzity**. Pozoruhodné a cenné pro botaniku Hranicka jsou jeho články, které otiskoval již jako student gymnázia v Olomouci a později univerzity ve Vídni. V r. 1853 otiskl obsáhlý článek na trojí pokračování, **popisující flóru teplického údolí u Hranic** (Wanderung durch das Teplitzer Tal bei Weisskirchen) v časopise Oesterreichisches botanisches Wochenblatt roč. III, i další články, z nichž nejcennější je článek v ročníku VI/1856 **Flora von Weisskirchen**, v němž v 11 pokračováních **popsal 355 druhů rostlin Hranicka a 757 species phanerog.** Tato obsáhlá vědecká studie trvalé hodnoty, popisující podrobně květenu Hranicka před 120 lety, zasluhovala by odborný rozbor a **porovnání se stavem dnešní flóry na Hranicku.**

Eduard Vogel vedl otcovu lékárnu jen do r. 1870, kdy ji prodal i s domem za 4000 zl. lékárník **Gustavu Fuhrherrovi**, ten ji však již po dvou letech opět prodal za 600 zl. r. 1872 lékárníku **Rudolfu Wallaschkovi** z Vyškova. Po jeho brzké smrti r. 1880 připadl dům jeho vnukovi Theodoru Wallaschkovi a nezletilým dvěma jeho sestrám, lékárnu však koupil a **nájemní smlouvu** v domě od 1. prosince 1880 uzavřel lékárník **Jan Kriegelstein**, který patrně již pracoval u Wallaschka. Nájem mu však nevyhovoval, usiloval proto o koupi vlastního domu, kde by

mohl bydlet s rodinou a zařídil v něm a rozšířil lékárnou. Nejvhodnější se mu zdál knížecí dům č. p. 5 na náměstí, v němž byla lékárna už v letech 1806—1822 umístěna. Kavárnu a vinárnu v domě, kde se konaly i schůze německého Casina, jež tu mělo i čítárnu (proto se domu říkalo i Spolkový dům) měl v nájmu židovský podnikatel Seligman Bachrach, který byl i nájemcem knížecího pivovaru a dvora. Výnos domu z domovní činže byl však pro velkostatek nepatrný. Když proto Kriegelstein požádal r. 1889 správu velkostatku o prodej tohoto domu, přistoupila majitelka velkostatku kněžna Gabriela Hatzfeld-Wildenburgová po delším jednání o výši finanční částky na návrh a **prodala dům č. p. 5 r. 1892 Kriegelsteinovi** za 13.000 zl. Ten provedl v domě po jeho vyklizení nutné stavební úpravy prostor bývalé kavárny a vinárny, vybavil je novým vnitřním zařízením a **přenesl sem lékárnou z domu č. p. 111.** Podle domovního znamení ležícího zlatého lva převzala lékárna opět své někdejší označení. Kriegelstein (* 1844) držel lékárnou do své smrti 7. prosince 1911. Koncese byla pak se souhlasem vdovy převedena na jejího syna **Jana Kriegelsteina mladšího** (* 1881 v Hranicích), který získal diplom na vídeňské univerzitě r. 1903 a od r. 1906 byl zaměstnán jako magister v otcově lékárně, spravované zatím lékárníkem Filipem Kaulfusem. Koncesi na vedení lékárny udělilo Kriegelsteinovi moravské místodržitelství roku 1912, když již dříve zdědil po otci dům č. p. 5 odevzdací listinou z května 1912. Kriegelstein mladší stejně jako jeho otec se úspěšně bránili četným pokusům o zřízení druhé lékárny v Hranicích až do rozpadu Rakouska-Uherska. Protesty a rozklady, vedené jím po r. 1919 proti zřízení druhé lékárny, skončily však neúspěchem a **druhá lékárna „U Libuše“ byla v Hranicích zřízena roku 1920.** Jan Kriegelstein držel lékárnou do roku 1945, kdy přešla do národní správy. Žil později v Hradci nad Moravicí a zemřel r. 1961. Znáródněním lékárny r. 1945 začíná **nová kapitola v historii lékárny a lékárenství vůbec.**

(Pokračování)

DROBNÉ ZPRÁVY

Mezi kulturními soubory, jež se zapojily do předvolební kampaně, byli i **učitelé a žáci pobočky hranické Lidové školy umění v Potštátě.** 15. října 1976 vystoupili před hosty lázní Teplice nad Bečvou. Program zahájil Zákovský orchestr vedený dirigentem Janem Koktou. Hostům se dále představil pěvecký soubor MÍR místní skupiny ČČK v Potštátě, řízený uč. Irenou Krškovou. Sbor uvedl skladby Ant. Dvořáka se sólistkou Blankou Podešvovou a závěrečná slova Máchova Máje v hudební úpravě Jaroslava Křičky se sólistou ing. Přemkem Štiplem. Verše našich a sovětských básníků recitovaly Miroslava a Alena Cvešperovy. Vystoupení pěveckého souboru bylo ukončeno písní Otčino má sovětského skladatele A. Ernesakse. V závěru seznámili hosty se svými výkony žáci potštátské pobočky lidové školy umění — J. Friedlová na zobcovou flétnu, P. Pilař na akordeon a klarinetové trio pod vedením K. Čepičky. Průvodním slovem doprovázel program dr. Ivan Krška.

V měsíci září 1976 skončil po více než stu letech **provoz ve vápence v Černotíně.** Při této příležitosti se konalo v rekreačním středisku CEMENTÁŘ v Beskydech přátelské setkání pracovníků černotínského vápenky s představiteli ředitelství n. p. Hranická cementárna a vápenice a závodních organizací KSČ a ROH. Přítomni byli rovněž zástupci dlouholetých největších odběratelů černotínského vápna z JZD VIII. sjezdu v Hustopečích nad Bečvou, Teplárny, n. p. v Olomouci, LSD Jednota Hranice aj. Podnikový ředitel ing. Ladislav Horák a vedoucí závodu cementárny ing. Zdeněk Špiřík vysoce ocenili namáhavou práci vápeníků, kteří

i za obtížných podmínek dokázali vyrábět vápno takové kvality, že bylo několikrát v soutěži starých vápenek vyhodnoceno generálním ředitelstvem Cementáren a vápenek jako nejlepší. Také dosavadní vedoucí střediska Vladimír Stratil poděkoval všem dělníkům a technikům za obětavou práci. Černotínská vápenka patřila různým majitelům, v roce 1948 po znárodnění byla začleněna do podniku Moravskoslezské vápenice, při další reorganizaci v roce 1957 se stala součástí n. p. Hranická cementárna a vápenice. Po skončení palčícího procesu v září 1976 probíhá jednání s příslušnými institucemi, mezi nimiž je i státní památková péče, o dalším využití objektu.

Klub filatelistů v Hranicích 07—19 pořádá pravidelné výměnné schůzky každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci v místnostech klubu důchodců v Hranicích v ulici Na náspech od 9 hodin dopoledne. V tomto měsíci se budou tedy schůzky konat **14. a 28. listopadu**.

Hraničtí filatelisté mají v úmyslu uspořádat také v měsíci listopadu propagační výstavu poštovních známek.

Publikaci prom. hist. M. Jaškové, univ. prof. PhDr. L. Hosáka a PhDr. B. Indry **DĚJINY MĚSTA HRANIC** (I. díl) je možno zakoupit na městském národním výboru, odbor školství a kultury, nebo v kanceláři Cestovní informační služby ve Svatoplukově ulici.

SOCIALISTICKÝ ZÁVAZEK JKP SPLNĚN

Jednotný klub pracujících ve formě socialistického závazku u příležitosti voleb do zastupitelských orgánů zajistil a provedl adaptační práce v budově TUNEL na Leninově ulici. Stanovený úkol v termínu splnil a hlášení o splnění odeslal svým nadřízeným orgánům. Hlášení, které bylo odesláno předsedovi OOR v Přerově, v plném rozsahu zveřejňujeme:

Vážený soudruhu předsedo,

zasílám Vám hlášení o splnění Socialistického závazku našich souborů a pracovníků JKP u příležitosti voleb do zastupitelských sborů. Náš dechový orchestr, loutkářský soubor a pracovníci JKP dokončili ke dni 15. 10. 1976 brigádnicky rozsáhlé adaptační práce v prostorách budovy TUNEL, kde si svépomocí vybudovali zkušebnu hudebních souborů, loutkovou scénu, včetně přílehlých místností.

Od 1. 9. t. r. bylo na adaptačních pracích odpracováno celkem 480 brigádnických hodin, jejichž hodnota činí cca 25.000 Kčs. Od dnešního dne slouží uvedené objekty svým účelům a po následujících drobných úpravách budou sloužit i jako víceúčelové zařízení pro pracující našich závodů.

Vedení JKP ocenilo aktivitu členů zájmových uměleckých kolektivů, kteří se zapojili do brigádnických prací, neboť práce na adaptaci byly prováděny v době příprav voleb do zastupitelských orgánů, tedy v období, kdy členové i pracovníci JKP byli maximálně vyčerpáni v předvolební kampani.

Další část socialistického závazku o bezplatném účinkování souborů na politicko-kulturních akcích plníme a do konce roku překročíme.

Práci čest!

Hranice dne 18. 10. 1976

Bronislav LUDMILA, ředitel JKP.

VÝSLEDKY SOUTĚŽE HRANICKÁ RŮŽE

Dne 14. října t. r. se uskutečnila v sále JKP soutěž zpěváků-amatérů. Pořadatele soutěže byli MěstV SSM v Hranicích, Jednotný klub pracujících v Hranicích a Okresní kulturní středisko v Přerově. Posláním soutěže bylo objevit mladé pěvecké talenty a dát jim možnost účinkování před veřejností, dát jim možnost aktivně se zapojit do kulturního života ve svém působišti.

Výkony mladých zpěváků hodnotila odborná porota ve složení: Marcela Urbáškova a Jaroslav Wykrent — populární zpěváci z Přerova, Marie Vyhřídálová — pracovnice Okresního kulturního střediska v Přerově, Helena Valešová — členka MěstV SSM v Hranicích, Jaroslav Jiříček — předseda JKP a předseda okresního poradního sboru pro hudbu při OKS, Bronislav Ludmila — ředitel JKP v Hranicích. V soutěžním programu vystoupilo celkem 13 zpěváků. Na prvním místě se umístila Stanislava Svobodová z Města Albrechtice, na druhém místě Jana Kratochvílová z Hranic, na třetím místě Nataša Bongiliová z Hranic. Čestnou cenu poroty za interpretaci vlastní tvorby obdržel Štefan Cabada — t. č. četař základní vojenské služby v Hranicích.

Soutěž Hranická růže byla jednou z dalších akcí pořádaných Jednotným klubem pracujících a MěstV SSM v Hranicích. Byla to akce určená především mládeži, která má k populární písni nejbližší. Soutěž podpořili i mnohé hranické závody, jako n. p. HCV, n. p. SMC a podnik MTH, které věnovaly soutěžícím věcné upomínky. Přáním pořadatelů je, aby soutěž Hranická růže se stala tradiční akcí hranického kulturního života.

EH

DOBŘÝ START MLADÝCH BASKETBALISTŮ

Jen málokterý čtenář sportovních rubrik našich krajských deníků si všiml zpráv, které uvedly výsledky prvních dvou utkání „krajského přeboru dorostenců v košíkové“. Byla to utkání Hranice—Valašské Meziříčí s výsledkem 41:24 (29:9) a Hranice—Bruntál s výsledkem 42:36 (18:12). Obě tato utkání se konala ve sportovní hale OU Sigma Hranice.

Možná si řeknete, co na tom, jde o běžné výsledky, jakých jsou ve sportovních rubrikách desítky. Kdybyste však byli zasvěcenými pozorovateli života hranické košíkové, věděli byste, že nejde jen o běžné výsledky. Ale že těmito dvěma vítěznými utkáními předcházela usilovná a cílevědomá činnost oddílu. Živá vývěska na náměstí podrobně informuje o tom, že oddíl, a to zejména jeho 27 mládežníků, trénuje po celý rok v hale i na stadioně, že hoši jsou aktivní v plnění BPPOV i v LA soutěžích a že reprezentují své školy v nejrůznějších družích sportu. Těch 15 mladších, 5 starších dorostenců a 12 žáků to vzalo dokonce tak vážně, že si vybudovali na třech místech u svých domovů koše a navíc mimo trénink o prázdninách nebylo zvláštností, že stříleli 300 i více hodů na koš a hráli 2 na 2 „čunču“. K jejich dobré kondici přispělo také týdenní soustředění v překrásném prostředí sportovního areálu OU Sigma, které se konalo koncem srpna t. r. Systematická činnost oddílu se projevuje nejen na jejich výkonnosti, ale také upevňuje jejich kamarádské vztahy. Hoši jsou v pravém slova smyslu kolektiv, a to je nejcennější deviza do další práce.

Také podpora hlavního výboru TJ Sigma, metodické vedení, spolupráce s hranickými tělocvikáři, zvláště se SLTŠ a I. ZDŠ, nese své ovoce. Nelze opomenout ani pomoc rodičů mladých hráčů, kteří se zapojili do pomocné organizátorskocvičitelské práce. V poslední době navázal oddíl spolupráci s Městským domem pionýrů. Při náborovém turnaji pořádaném začátkem října t. r. se přihlásilo asi 20 nadšených pionýrů, kteří se chtějí zařadit mezi mladé košíkáře.

Přáním hranických basketbalistů je ještě více rozvinout spolupráci s dalšími společenskými organizacemi, postupně získávat schopné a obětavé funkcionáře pro oddíl. A samozřejmě dále vést hráče k větším výkonům, aby naši hoši, až přejdou do mužů, mohli hrát i vyšší soutěže na krajský přebor mužů I. třídy.
VLA

PŘIPRAVUJEME!

2. 12. 1976 se uskuteční v sále JKP pořad nazvaný NIKOLA ŠUHAJ LOUPEŽNÍK. Jde o komorní muzikál na motivy románu Ivana Olbrachta, v němž hrají a zpívají Hana a Petr Ulrychovi, skupina Josefa Hanáka a Luboš Petřík.

Pro informaci uvádíme, že dvacetiminutová část tohoto pořadu byla vysílána Čs. televizí již dvakrát v období voleb pod názvem „Dáváme svůj hlas“. Všichni, kdo část tohoto pořadu zhlédli, nám dají jistě za pravdu, že půjde o velmi hodnotný kulturní zážitek.

Vstupenky jsou v předprodeji na sekretariátě JKP.

9. 12. 1976 se uskuteční v sále sokolovny SLAVNOSTNÍ KONCERT DECHOVÉHO ORCHESTRU JKP při příležitosti ukončení Měsíce československo-sovětského přátelství. Po tříletém období má hranická veřejnost příležitost vyslechnout repertoár našeho velkého dechového orchestru, jakým se nemůže pochlubit ani mnohé větší město. Repertoár koncertu budou tvořit skladby z děl českých a sovětských autorů.

Na neděli 9. ledna 1977 zajistil Jednotný klub pracujících v Hranicích pro všechny příznivce dobré dechovky dva koncerty nejpoblárnějšího souboru z této oblasti — brněnské MORAVANKY se svými sólisty, tak jak je všichni znají z vysílání Čs. televize a nahrávek Čs. rozhlasu. Koncerty se uskuteční v sokolovně — odpoledne v 16 hodin, večer v 19.30 hodin.

Hromadné objednávky vstupenek všech ZV ROH hranických i okolních závodů i ostatních organizací vyřizujeme již v tomto měsíci. Pro velký zájem zajistěte si včas vstupenky v sekretariátě JKP, tel. 2160 a 2074!

PROGRAMY JKP

Středa 3. 11. sál JKP 8.45 a 10.30 hod.	Výchovné koncerty pro žáky ZDŠ B. Smetana: DVĚ VDOVY Průřez operou připravili členové SDOS Olomouc
Středa 3. 11. sál JKP 19.15 hod.	I. PRODLOUŽENÁ LEKCE kursu společenského tance a chování č. 1 K tanci hraje taneční orchestr JKP řízený F. Juráčem
Středa 10. 11. sál JKP 19.15 hod.	I. PRODLOUŽENÁ LEKCE kursu společenského tance a chování č. 2 K tanci hraje taneční orchestr JKP řízený F. Juráčem
Čtvrtek 11. 11. sál JKP 8.45 a 10.30 hod.	Výchovné koncerty pro žáky ZDŠ HOUSLE A KLAVÍR VE SKLADBÁCH B. SMETANY A ANT. DVORÁKA
Sobota 20. 11. sál JKP 10.00 — I. skup. 14.00 — II. skup.	II. divadelní představení pro děti — v předplatném B. Polivanovová: VESELÁ MEDVÍDATA Uvádí loutkové divadlo RADOST Brno
Neděle 21. 11.	Zájezd do Divadla pracujících Gottwaldov Na programu: ČARDÁŠOVÁ PRINCEZNA Sraz účastníků v 17.30 hod. u hotelu Brno
Čtvrtek 25. 11. sál JKP 8.14 a 10.15 hod.	Výchovné koncerty pro žáky ZDŠ POHÁDKY SLOVEM A HUDBOU
Čtvrtek 25. 11. sál JKP 17.00 hod.	Představení v akci „Kultura mládeži“ pro žáky středních škol SILNĚJŠÍ NEŽ SMRT Literárně dramatická montáž z děl sovětských autorů

PROGRAMY KIN

KINO SVĚT

2.—4. 11. 1976	POZNAMENANÁ Mexický film. Příběh lásky, zrad a pomsty. Film je mládeži nepřístupný.
5.—6. 11. 1976	DNY VŠEDNÍ A DNY SVÁTEČNÍ Film ČSSR, mládeži přístupný.

- 7.—8. 11. 1976 KONEC PRÁZDNIN
Polský film. Poslední dny dětství a první dny dospělosti.
Film je mládeži přístupný.
- 9.—11. 11. 1976 JSME PROKLETÍ, IRINO
Jugoslávský film. Tragický osud dvou mužů a jedné ženy. Film
je mládeži do 18 let nepřístupný.
- 12.—13. 11. 1976 ON A ONA
Italský film. Tři epizody ze života manželských i nemanželských párů. Film je mládeži nepřístupný.
- 14.—15. 11. 1976 ANATOMIE LÁSKY
Polský film. Zamyšlení nad láskou a žárlivostí.
Film je mládeži nepřístupný.
- 16.—18. 11. 1976 PODRAZ
Paul Newman a Robert Redford v hlavních rolích amerického filmu. Film je mládeži nepřístupný.
- 19.—20. 11. 1976 PODEZŘENÍ TRVÁ
Jugoslávský film, mládeži nepřístupný.
- 21.—22. 11. 1976 MUŽI V ČERNÉM
Film NDR. Historický příběh z napoleonských válek.
Film je mládeži přístupný.
- 26.—29. 11. 1976 MORÁLKA BANDITŮ
Premiéra filmu NDR. Film je mládeži přístupný.
30. 11.—2. 12. 1976 REPREZENTANT POD MÍRU
Švédský film. Komédie o fotbalově hvězdě a jejím rozhodnutí.
Film je mládeži přístupný.

Festival sovětských filmů

23. 11. 1976 BOURE
Vyprávění o Sidoru Kovpakovi, legendárním veliteli z druhé světové války. Film je mládeži přístupný.
24. 11. 1976 OD ÚSVITU DO ÚSVITU
Portrét hrdiny, ryzího, citlivého a přemýšlivého člověka.
Film je mládeži přístupný.

25. 11. 1976 DĚRSU URZALA
Film vyznamenaný „Zlatou cenou“ IX. MFF v Moskvě a cenou americké filmové akademie „Oscarem“.
Film je mládeži přístupný.

Představení pro děti — každou sobotu v 15 hodin.

6. 11. 1976 OSTROV NA PŘEDMĚSTÍ
Dobrodružství leningradských školáků.
13. 11. 1976 STATEČNÝ OSCEOLA
Dobrodružný film NDR.
20. 11. 1976 CESTA NEZIŠTNÉ LÁSKY
Romantický příběh zálesáka.
27. 11. 1976 TELEGRAM
Pátrání po neznámé dívce.

Představení pro mládež — každou neděli od 14.30 hod.

7. 11. 1976 ODYSSEUS A HVĚZDY
O prvním spojení lidstva s mimozemskými civilizacemi.
14. 11. 1976 VILOVÁ ČTVRTĚ
Bulharský film. O slávě, která nečekaně skončila.
21. 11. 1976 VESELÍ CHLAPÍCI
Francouzský film.
28. 11. 1976 MALÝ KAPITÁN MIKULA
Jugoslávský film. Dramatický příběh odvážného chlapce.

KINO OKO

je od 30. října 1976 pro provozní a bezpečnostní závady uzavřeno.

KINO DRAHOTUŠE

3. 11. 1976 JAK KAŠPÁREK VYZRÁL NAD ČERTY
13.30 hod. Představení pro školní družinu.

3. 11. 1976 19.30 hod.	NASIMI Film SSSR. Osud muže bojujícího s nevědomostí a zlem. Film je mládeži přístupný.
5. 11. 1976 19.30 hod.	CONRACK Film USA. Dramatický příběh učitele a dětí z Jižní Karoliny. Film je mládeži přístupný.
10. 11. 1976 15.00 a 19.30 hod.	JAK UTOPIT Dr. MRÁČKA ANEB KONEC VODNÍKŮ V ČECHÁCH Film ČSSR. Veselohra o mladém právníkovi, který se z lásky dostal do vodnického hrnečku. Film je mládeži přístupný.
12. 11. 1976 19.30 hod.	SEN KRÁLŮ Film USA. Drama člověka, který žil osobitým způsobem. Film je mládeži nepřístupný.
14. 11. 1976 14.30 hod.	PASÁČEK VEPŘŮ — představení pro mládež.
14. 11. 1976 17.00 a 19.30 hod.	SEN KRÁLŮ
17. 11. 1976 19.30 hod.	PRÉRIE Rumunský film. Natti a jeho dobrodružství mezi indiány. Film je mládeži přístupný.
19. 11. 1976 19.30 hod.	BĚŽÍ, BĚŽÍ PO PŘEDMĚSTÍ Francouzská filmová veselohra. Film je mládeži nepřístupný.
21. 11. 1976 14.30 hod.	KRTEK MALÍŘEM — představení pro mládež.
21. 11. 1976 17.00 a 19.30 hod.	BĚŽÍ, BĚŽÍ PO PŘEDMĚSTÍ
24. 11. 1976 19.30 hod.	DOMOVNÍK Francouzský film. O tom, kolik pater vede ke kariéře. Film je mládeži nepřístupný.
26. 11. 1976 19.30 hod.	BOUŘLIVÉ VÍNO Český film. Humorně laděný příběh o víně, lásce a mnohém jiném. Film je mládeži přístupný.
28. 11. 1976 17.00 a 19.30 hod.	BOUŘLIVÉ VÍNO

Odpovědný redaktor: Eva Horáková, členové redakční rady: prof. Ludvík Novotný,
Jan Sedlařík, Oldřich Lukeš, reg. č. 49 — Cena 1 Kčs. — Změna pořadů uvedených
v kulturním kalendáři vyhrazena. — Kulturní kalendář města Hranic vydává JKP
Hranice. — Tisknou Moravské tiskařské závody, n. p., Olomouc, závod 11, třída
Lidových milicí 5.